

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura, Joventut i Esports

Govern d'Andorra

JORNADES EUROPEES DEL PATRIMONI 2025

PATRIMONI ARQUITECTÒNIC:
FINESTRES AL PASSAT, PORTES AL FUTUR

Del 18 al 30 de setembre

Celebrem una nova edició de les Jornades europees del patrimoni!

Aquest any, el tema proposat pel Consell d'Europa és **“Patrimoni arquitectònic: finestres al passat, portes al futur”**, per posar en relleu com l'arquitectura reflecteix la nostra història i identitat, alhora que obre camins cap al futur a través de la conservació i la dinamització dels espais. Aquesta temàtica també commemora el 50è aniversari de l'**Any europeu del patrimoni arquitectònic** de 1975, una iniciativa clau per reconèixer i preservar el patrimoni arreu del continent.

El Departament de Patrimoni Cultural ha organitzat un conjunt d'activitats perquè descobreixis les construccions que recentment han estat incloses en l'Inventari general del patrimoni cultural o que s'han rehabilitat amb el suport dels ajuts del Govern, i redescobreixis els edificis més emblemàtics a través de visites que permetran veure els nostres espais arquitectònics des d'una nova perspectiva.

T'hi esperem!

Totes les activitats són gratuïtes i requereixen reserva al telèfon +376 844 141
o a l'adreça electrònica contacte_patrimoni@govern.ad.

PROGRAMA D'ACTIVITATS

DIJOUS, 18 DE SETEMBRE

17-19 h

Una ruta per les Bons: l'església de Sant Romà de les Bons, la torre dels Moros i el colomer de Cotxa

Explora, de la mà de la historiadora de l'art del Departament Alba Pampalona, les característiques principals del promontori de les Bons. El conjunt inclou l'església de Sant Romà de les Bons, consagrada l'any 1164, un magnífic exemple de l'art romànic al Principat gràcies a les seves característiques estilístiques, i la torre dels Moros, una antiga torre de defensa vinculada al castell de les Bons, erigida després del segle XIII.

Posteriorment, observarem els resultats de la primera fase de restauració del colomer de Cotxa, amb l'acompanyament de la propietat i de l'arquitecta tècnica del Departament Lídia Torres, per destacar els treballs de restauració i conservació patrimonial que s'hi duen a terme. El colomer de Cotxa és una mostra destacada de l'arquitectura vernacular andorrana, tant per la seva antiguitat com per la singularitat de l'edifici i la seva tipologia: la de colomer de torre.

Punt de trobada: església de Sant Romà de les Bons, a les 16.45 h.

Durada aproximada: 2 hores.

Nivell de dificultat: baix.

Material: calçat còmode i aigua.

En cas de mal temps: l'activitat es reprogramarà.

Hi col·laboren: la propietat del Colomer de Cotxa.

DIVENDRES, 19 DE SETEMBRE

10-11.30 h

Camins de pedra i aigua, la ruta dels ponts des del pont dels Escalls, passant pel pont Pla, fins al pont i l'església de Sant Antoni de la Grella

Redescobreix alguns dels ponts més emblemàtics de l'entrada a les valls del Nord tot resseguint el riu en una ruta singular a càrrec de l'arqueòloga del Departament de Patrimoni Cultural Sara Ubach.

Començarem la ruta al pont dels Escalls per conèixer els resultats de les intervencions arqueològiques i patrimonials, així com el procés de restauració que s'hi ha dut a terme. A continuació, ens dirigirem al pont Pla, un pont documentat des de l'any 1717 com a punt de pas per canviar de riba entre Sant Antoni i Engordany en el traçat del camí ral.

Finalment, visitarem el pont de Sant Antoni de la Grella i seguirem el camí fins a l'església del mateix nom, dedicada a Sant Antoni Abat, patró dels traginers, a qui es demanava protecció per travessar les estretes valls.

Punt de trobada: pont dels Escalls, a les 9.45 h.

Durada aproximada: 1 h 30 min.

Nivell de dificultat: baix.

Material: calçat còmode i aigua.

En cas de mal temps: l'activitat es reprogramarà.

Hi col·labora: Comú de la Massana.

16-19 h

Una passejada per les cases pairals d'alta muntanya a Canillo: Ransol i el Tarter. Descobreix l'arquitectura i la història de cal Gastó de la costa de Ransol, el projecte de rehabilitació de cal Pedro, a la carretera de Ransol i el molí del Tomàs al Tarter

Uneix-te a aquesta proposta per posar en valor l'arquitectura de cal Gastó de la costa, cal Pedro i el molí del Tomàs, gràcies als propietaris, els arquitectes i l'acompanyament de l'arquitecta tècnica del Departament Lídia Torres.

Cal Gastó és un conjunt documentat des del segle xv format per una casa i tres eres. Tot i això, el moment més singular de la seva història són els fets de 1943, que van portar a l'última condemna a mort al Principat. Actualment, la casa ha estat restaurada i rehabilitada.

Cal Pedro, per la seva banda, és una de les cases pairals més antigues d'Andorra i es troba aproximadament a 2.000 metres d'altitud, fet que li confereix una singularitat arquitectònica i patrimonial que ha contribuït a la projecció de la seva rehabilitació. La visita es completa amb el molí del Tomàs, un exemple de molí tradicional que ha estat restaurat i que ofereix una mostra representativa de l'activitat productiva al Tarter.

Punt de trobada: cal Gastó, camí de la Costa, 7, Ransol, a les 15.45 h.

Durada aproximada: 3 hores.

Nivell de dificultat: baix.

Material: calçat còmode i aigua; cal vehicle propi per al desplaçament.

En cas de mal temps: l'activitat es reprogramarà.

Hi col·laboren: la propietat de cal Gastó, cal Pedro i ARIET Studio.

DISSABTE, 20 DE SETEMBRE

9.30-12.30 h

Una passejada per les cases pairals d'alta muntanya a Canillo: Prats i el Forn, cal Puigcernal i el poble de Prats, cal Llarg i cal Call del Forn

Uneix-te a nosaltres en aquesta visita als nuclis històrics de Prats i del Forn de Canillo per conèixer les cases pairals de la zona i el seu interès patrimonial de la mà de les famílies i els arquitectes, així com de l'arquitecta tècnica del Departament de Patrimoni Cultural Lídia Torres. La visita començarà a l'església de Sant Miquel de Prats, a càrrec de la historiadora de l'art del Departament Alba Pampalona.

Cal Puigcernal, cal Llarg i cal Call són exemples representatius de l'arquitectura vernacular andorrana que s'ha inclòs en l'Inventari general del patrimoni cultural en els seus conjunts, mantenint les característiques pròpies de les cases rurals de muntanya. Les edificacions annexes que acompanyen cada habitatge, com les eres, els forns o les capelles, reflecteixen la concepció de la casa com un conjunt autosuficient destinat a la producció agroramadera.

La tipologia constructiva tradicional i les escasses alteracions al llarg del temps converteixen aquestes tres cases en testimonis valuosos de les formes de vida de la societat rural andorrana.

Punt de trobada: església de Sant Miquel de Prats, a les 9.15 h.

Durada aproximada: 3 hores.

Nivell de dificultat: mitjà.

Material: calçat còmode i aigua.

En cas de mal temps: l'activitat es reprogramarà.

Hi col·laboren: la propietat de cal Puigcernal, cal Llarg, cal Call, Altura Arquitectes i Polnadalboix Arquitectura i Enginyeria.

16-19 h

Una ruta per Segudet i la Cortinada: casa Blanca de Segudet, la casa i l'era de cal Batlle, i cal Pal de la Cortinada.

Visita de casa Blanca de Segudet, així com cal Batlle i cal Pal de la Cortinada en aquest recorregut per algunes de les cases tradicionals d'Ordino incloses en l'Inventari general del patrimoni cultural acompanyats per l'arquitecte tècnic del Departament Max Vela i els propietaris de les cases.

Casa Blanca de Segudet és una de les cases més antigues de la parròquia d'Ordino, ja referenciada a inicis del segle XIII, i constitueix un exemple destacat de l'arquitectura vernacular gràcies al grau d'autenticitat amb què s'han conservat els seus elements.

D'igual manera, cal Batlle (referenciada per primera vegada al segle xv) ens mostra la concepció de les cases de pagès andorranes com unitats autosuficients, gràcies a la presència d'elements annexos com l'era i el forn adossat.

Finalment, cal Pal és una de les cases pairals més emblemàtiques i singulars del país, reconeixible pel colomer que corona l'edifici, i mostra l'evolució de l'arquitectura civil andorrana des del segle xv. La seva recuperació patrimonial és una iniciativa privada que cal destacar, i actualment és un centre sociocultural que ofereix un espai de reflexió entorn de la identitat, els orígens i el patrimoni d'Andorra. Destaca el seu paper en el projecte Primera Pedra per a la recuperació de la tècnica de la construcció en pedra seca.

Punt de trobada: entrada al camí de Segudet, Ordino, a les 15.45 h.

Durada aproximada: 3 hores.

Nivell de dificultat: baix.

Material: calçat còmode i aigua; cal vehicle propi per als desplaçaments.

En cas de mal temps: l'activitat es reprogramarà.

Hi col·laboren: la propietat de casa Blanca, cal Batlle i l'espai sociocultural cal Pal.

18 h (de 18 a 19 h visites - concert a les 19 h)

Zèfir Duo en concert: clàssics i contemporanis, i visita a l'antiga fàbrica de tabacs de CATSA

Deixa't acompanyar per la música de Zèfir Duo, format per Elisa Sala (acordió) i Ester Sánchez (flauta), en aquest concert amb el suport i la col·laboració de l'ONCA. L'actuació anirà precedida d'una visita a l'antiga fàbrica de tabacs de CATSA, guiada per l'historiador de l'Arxiu Nacional Pau Chica.

L'edifici de CATSA, Cooperativa Andorrana de Tabacs SA, és una mostra tangible de la indústria tabaquera del país i un testimoni de tots els canvis econòmics i socials que va viure Andorra en la seva ràpida modernització durant la segona meitat del segle xx. Per aquest motiu, ha estat inclòs recentment a l'Inventari general del patrimoni cultural.

D'altra banda, el repertori presentat per Zèfir Duo explora la música de cambra moderna a través de la simbiosi de sonoritats entre la flauta travessera i l'acordió. El concert inclou obres originals, així com adaptacions de composicions contemporànies entre les quals destaquen obres d'Astor Piazzolla, Richard Galliano o Gorka Hermosa, entre d'altres.

Punt de trobada: antiga fàbrica de tabacs CATSA, CG-1, 41, Sant Julià de Lòria. La primera visita es farà a les 18 h i la segona a les 18.30 h. El concert començarà a les 19 h. Aforament limitat.

Durada aproximada: 2 hores.

Hi col·laboren: ONCA, Comú de Sant Julià de Lòria.

DIUMENGE, 21 DE SETEMBRE

10-13 h

El Pla especial del poble de Pal, la revitalització del patrimoni històric andorrà

Descobreix com el Pla especial del poble de Pal, aprovat l'any 1998, ha preservat aquest conjunt arquitectònic històric gràcies a la col·laboració entre el poble i les institucions: el Govern, el Comú de la Massana i el Quart de Pal. A través de les explicacions de dos dels seus principals impulsors i especialistes, Berna Garrallà i Joan Reguant, coneixeràs els resultats dels treballs de restauració, conservació i posada en valor d'aquest petit poble de muntanya.

Aquest projecte de protecció patrimonial va establir un seguit d'intervencions planificades en àmbits concrets, com ara els llosats o la fusteria, amb l'objectiu de preservar el patrimoni i potenciar-ne els valors. Gràcies a aquesta tasca continuada, el poble de Pal continua representant l'estreta relació entre la població i el territori.

Punt de trobada: plaça del poble de Pal, a les 9.45 h.

Durada aproximada: 3 hores.

Nivell de dificultat: baix.

Material: calçat còmode i aigua.

En cas de mal temps: l'activitat es reprogramarà.

Hi col·laboren: Quart de Pal, Joan Reguant i Berna Garrallà.

APROPA'T ALS MUSEUS I GAUDEIX DEL PATRIMONI JORNADES DE PORTES OBERTES

Museu Casa d'Areny-Plandolit, Museu Casa Rull, Espai Columba, Sant Romà de les Bons, Sant Miquel d'Engolasters: entrada gratuïta del **dijous 18 al dissabte 27 de setembre** (de dimarts a divendres, de 10 a 14 h i de 15 a 18 h; dissabtes, de 10 a 14 h i de 15 a 20 h, i diumenges, de 10 a 14 h).

MW Museu de l'Electricitat (Encamp): entrada gratuïta del **dijous 18 al dissabte 27 de setembre** (de dimarts a dissabte, de 9.30 a 13.30 h i de 15 a 18.30 h, i diumenges de 10 a 14 h). Visita temàtica a la central hidroelèctrica el **dissabte 20 de setembre**, a les 16 h i a les 17 h.

Camí hidroelèctric d'Engolasters: visita guiada gratuïta des de la casa de guardes d'Engolasters, el **dissabte 20 de setembre**, a les 11 h. Per a més informació contacteu amb fedacultura@feda.ad o truqueu al +376 739 111.

BiciLab Andorra (Andorra la Vella): entrada gratuïta del **dissabte 20 al diumenge 21, i del dissabte 27 al diumenge 28**, de 10 a 18 h.

Museu Carmen Thyssen Andorra (Escaldes-Engordany): entrada gratuïta el **dissabte 27 de setembre**, de 10 a 19 h. A les 19 h, visita guiada a l'exposició actual, *Vincles. Cuixart conversa amb la Col·lecció Carmen Thyssen*. Cal fer reserva prèvia a reserves@mcta.ad o trucant al +376 800 800.

Mina de Ferro de Llorts (Ordino): visites guiades gratuïtes el **dissabte 27 de setembre**, de 9.30 a 17.30 h (inici de l'última visita a les 17 h). Forma part de la Ruta del Ferro dels Pirineus. Reserva a 4tickets.es/comuordino/public/janto/main.php.

Sala d'Exposicions del Govern (Andorra la Vella): visita lliure i gratuïta de **dimarts a dissabte**, de 10 a 13.30 h i de 15 a 19 h (visites guiades a demanda sol·licitades a l'adreça electrònica sala_exposicions@govern.ad o al telèfon +376 880 677).

DESCOBREIX UNA MICA MÉS LA NOSTRA HISTÒRIA

El dimecres 24 de setembre, a les 19 h - Conferència *À l'origine d'un État : les comtes de Foix et les vallées d'Andorre*, a càrrec de la historiadora i arxivera Claudine Pailhès, a Ràdio Andorra. Una activitat de l'Ambaixada de França a Andorra.

La xerrada anirà precedida d'una visita a les instal·lacions de Ràdio Andorra de la mà de la restauradora del Departament Mireia Vidal, per posar en valor els treballs de restauració i la història darrere d'un dels centres radiofònics més rellevants del país (a les 18.30 h, la visita, i a les 19 h, la conferència).

CONSULTA CIUTADANA PER A LA RESTAURACIÓ DE BÉNS MOBLES

Consulta ciutadana per a la restauració de béns mobles en col·laboració amb el Departament de Participació Ciutadana de la Secretaria d'Estat i d'Igualtat i Participació Ciutadana mitjançant la plataforma **Visc.ad**.

Enguany pots votar per les restauracions següents:

- Dos àlbums del fons fotogràfic de l'Arxiu Nacional fets per l'enginyer de FHASA Aldwin Schroeder, 1930-1933.
- La predel·la del retaule major de Sant Serni de Nagol, 1619-1620.
- Un cartell de la Festa Major d'Andorra la Vella de 1958.

La votació estarà oberta fins al 30 de setembre.

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura, Joventut i Esports

PROJECCIÓ DE DOCUMENTALS A ANDORRA TELEVISIÓ DURANT LES JEP

Del dijous 18 al dissabte 27: *Coneix casa teva* (ATV)

El dimecres 24 de setembre, a les 21.15 h: *Què en saps, del teu país?* (ATV)

Ho organitza:

Govern d'Andorra

PATRIMONI
CULTURAL
D'ANDORRA

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura, Joventut i Esports

Hi col·laboren:

COMÚ DE CANILLO

Comú d'Encamp
ANDORRA

Comú d'Ordino

COMÚ DE LA MASSANA

Comú d'Andorra la Vella

Comú de Sant Julià de Lòria
PRINCIPAT D'ANDORRA

Comú
d'Escaldes-Engordany
Andorra

Creand©
Fundació

Museu
Carmen Thyssen
Andorra

Ruta del Hierro en los Pirineos
Ruta del Ferro als Pirineus
Iron Route in the Pyrenees
Route du Fer dans les Pyrénées
Pirinioetako Burdinaren Bidea

Altura

Agraïments especials:

Cal Batlle

Cal Call

Cal Gastó

Cal Llarg

Cal Pedro

Cal Puigcernal

**Casa
Blanca**

**Colomer de
Cotxa**